

Asia: VN/26048/2021

Lausuntopyyntö liikenteen esteettömyysvisiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Paikallisliikenneliitto kiittää mahdollisuudesta lausua esteettömyysvisiosta eli lausuntopyyntöön mukaan esteettömyyden kansallisesta tavoitetilasta. Visio on tiivis ja ymmärrettävä ja sopii kuvaukseksi, millainen maailman tulisi liikkumisympäristön ja -mahdollisuuksien osalta olla. Samalla esteettömyyden ja saavuttavuuden tulee läpäistä kaikki yhteiskunnan ja elämisen osa-alueet.

Liikennepalvelujen kehitys on eriytyvää. Väestöltään vähenevillä alueilla ja koronapoikkeusajan myötä palveluja on paikoin entistä vähemmän. Taustalla on huonojen vuosien kysynnän romahdus, alijäämäkertymää, kustannusnousua ja rahoitusongelmia. Kasvavilla kaupunkiseuduilla liikennepalvelujen kehitys on asiakkaiden näkökulmasta myönteistäkin.

Kunnianhimon taso niin EU:sta tulevan kaluston päästöregulaation, tietolainsäädännön kuin teknologisen kehityksen myötä kasvaa jatkuvasti ja kiihtyvällä tahdilla. Teknologinen kehitys antaa samalla mahdollisuuksia entistä kätevämpiin ja edullisempiin esteettömyysratkaisuihin ja moniaististen palvelujen toteutukseen. Samalla tiedetään asiakaspalvelun ja henkilökohtaisen avustamisen suuri merkitys.

Pelkästään lainsäädännöstä tulevat vaatimukset ovat jo niin laajat, että yksittäisen tilaajan on melko mahdoton niistä selvittää. Valtaosa suomalaisista joukkoliikenneviranomaisista ja liikennepalvelujen tarjoajista on pieniä. Yhden henkilön tehtäviin saattaa tällä hetkellä kuulua kaikki liikennepalveluihin liittyvät asiat markkinoinnista hankinnan kriteerien määrittelyyn. Osaamista ja esteettömyysymmärrystä on ylläpidettävä jatkuvasti ja tarjottava kouluttautumismahdollisuuksia ja tietoiskuja. Tarvitaan hankintayhteistyötä ja päivitettäviä asiakirjamalleja. Paitsi tilaajien osaamista myös tilaamista ja varsinkin pienten toimijoiden ICT asiantuntemusta kannattaa näistä syistä keskittää.

Yhteisten ja käyttäjiä palvelevien esteettömyystavoitteiden lisäksi tarvitaan pitkäjänteistä liikennepalveluja tukevaa liikennepolitiikkaa ja julkista rahaa ylläpitämään tarpeellisia yhteyksiä ja saavutettavuutta Suomen eri osissa. Verotus- ja rahoitusratkaisujen tulee tukea peruspalvelutason säilyttämistä ja palvelujen kehittämistä entistä paremmiksi siellä missä kysynnän mahdollisuuksia on. Kaluston ja esteettömyyden kehittäminen edellyttää investointeja palveluja tarjoavilta yrityksiltä ja viranomaisilta.

Valtionrahoitus joukkoliikennepalveluihin on vähenemässä 2024, eikä seuraa järjestämiskustannusten nousua, ja johtaa palvelujen vähenemiseen. Lisäksi asiakkaiden maksama hinta joukkoliikennematkoista nousee suunnitellun arvonlisäveron noston myötä. Kehitys on ristiriidassa lausunnolla olevan vision kanssa.

On lisättävä yhteiskunnallisesti heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien näkökulmaa liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja liikenneköyhyyden torjuntaa.

Kaupunkiliikenteessä kaluston esteettömyys on nykyisin hyvää (Esteettömyys linja-autojen kalustovaatimuksissa, Traficommin raportti 30.6.2023.) Kehittämistarpeena busseissa on tunnistettu mm. linjan ja määränpään kuulutukset pysäkillä saavutettaessa sekä sisänäyttöjen näkeminen molemmista suunnista. Lisäksi kaluston laadun valvontaa ja esteettömyyteen liittyvien asioiden toimivuuden varmistamista on hyvä kehittää. Pyörätuoliramppia on käytettävä ja huollettava säännöllisesti. Koko matkaketjujen esteettömyydessä ja mm. kuljettajapalvelussa on kehittämistä. Jatkossa on tarvetta kehittää seutuliikenteen sekä pitkän matkan ja maaseutuliikenteen kalustovaatimuksia. Lisäksi on tarve yhtenäistää myös pienkalustovaatimuksia.

Matalalattiaisia kaupunkibusseja on kaupunkiseuduilla esteettömyyden mahdollistamiseksi käytetty myös pidemmillä seutulinjoilla. Esteettömyyden kehittämiskohteita- ja puutteita on tunnistettu ja ymmärrystä esteettömyysasioista pyritään lisäämään.

Bussiliikenteen pysäkeille ja muille rakenteille on esteettömyyden suunnitteluohjeita eri kaupungeilla ja muilla tahoilla. Paikallisliikenneliiton bussiliikenteen suunnitteluohjeita parhaillaan päivitetään. Tavoitteena on sisällyttää niihin joukkoliikenteen käyttäjien ja operoinnin kannalta paras ohjeistus hyvistä terminaaleista, kaduista ja kadun osista sekä bussiliikenteen sujuvuutta ja kilpailukykyä edistävästä suunnitteluperiaatteista. Ohjeissa on tarkoitus jatkossa havainnollista myös, mitkä koordinaattipisteet tai reittiviivat informaatiojärjestelmiin tarvitaan pysäkeistä ja niille johtavista esteettömistä kulkureiteistä.

Matkaketjudemon kaltaisten käyttäjäarviointien ja arjen käyttökokemusten myötä on helppo tunnistaa joukkoliikenteen esteettömyyden kehityskohteita.

Liikenneympäristö erityisesti raide- ja joukkoliikenneterminalleissa on monitoimijayhteistyötä. Tarvitaan organisaatioiden johdon sitoutumista ja resurssointia esteettömyyden kehittämiseen.

Soininen Minna
Paikallisliikenneliitto ry